

[Jens Peter Jensen]

der er perspektiv i, uden at vi absolut skal sidde og binde hinanden. Lad os da tage de debatter, lad dem give anledning til, at vi selv tænker os om og går videre i drøftelsen, uden at vi skal gå og binde hinanden med dagsordener og afværgedagsordener.

Ud fra disse principielle betragtninger vil jeg sige tak for en god debat her i dag og afstå fra at stemme for nogen af disse dagsordener.

Grethe Philip (RV):

Det er vanskeligt at se, hvad kristeligt folkeparti egentlig vil med sit dagsordensforslag. Jeg synes også, det havde været bedre, hvis vi havde afsluttet debatten uden dagsordensforslag, men i alle tilfælde er dagsordenen så uklart formuleret, at hvis man tænkte sig, at man stemte for den, ville man i virkeligheden ikke vide, hvad man havde stemt for, og formodentlig ville de forskellige have lagt forskelligt indhold i teksten. Det synes jeg i sig selv er så beklageligt, at vi for vores vedkommende ikke vil være i stand til at stemme for den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af *Helle Degn (S)* (se foran)
vedtoges med 91 stemmer mod 21; 11 stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af *Inger Stilling Pedersen (KrF)* (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Inden jeg udsætter mødet, skal jeg gøre medlemmerne opmærksomme på, at det er hensigten i morgen, onsdag, at foretage første behandling af forslag til lov om ændring af lov om stop for pris- og indkomststigninger. Dette lovforslag ventes fremsat i aften.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 20.00.

Mødet udsat kl. 18.51

Mødet genoptaget kl. 20.00

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Om fagrækken).
(Lovforslag nr. L 159. Fremsat 2/2 79).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 18 opførte sag, nemlig:

18) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.
(Lovforslag nr. L 160. Fremsat 2/2 79).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):

Som et led i opfølgningen af folkeskoleloven har vi som socialdemokrater haft forståelse for argumentationen om at styrke faget historie på 8. og 9. klassetrin. Hidtil har faget være obligatorisk fag på 3.-7. klassetrin, hvorefter der var en pause, indtil faget igen optrådte som valgfrit fag i 10. klasse. Med denne ændring gives der nu mulighed for, at undervisning i faget historie kan få et kontinuerligt forløb.

Der skal ikke lægges skjul på fra vores side, at venstres udgangspunkt i forhandlingerne var at søge faget historie styrket på bekostning af faget samtidsorientering, hvilket ikke ville være acceptabelt for os. Vi mener, at fagene samtidsorientering og arbejdskendskab absolut må have en central placering i folkeskolens ældste klasser, især i betragtning af, at vi alle har et ønske om, at de unge ikke isoleres i deres uddannelsessituation fra det samfund, som omgiver dem.

Andre ville gerne have styrket faget idræt på baggrund af den forsømte fysiske kondition, som mange af folkeskolens elever befinder sig i. Jeg mener, det er vigtigt at oplyse, at vi i forhandlingerne om dette spørgsmål forsøgte at finde en utraditionel løsning. F.

[Helle Degn]

eks. var vi inde på, at klasselæreren skulle have en forpligtelse til at variere arbejdsformen så meget, at der kunne blive tale om lidt motion i hver time eller en gang eller to i løbet af en skoledag, og dermed sprede de to timer, som vi kunne disponere over inden for de givne rammer. Dette fandt vi var noget kompliceret og har derfor valgt at støtte forslaget om at placere yderligere en gymnastiktime på 4. og 5. klassetrin, således at der både kan blive plads til svømning og gymnastik.

Med disse forslag om ændringer er vi vendt tilbage til den gamle diskussion om fagtrængslen. Vi har mødt de sædvanlige argumenter og interesse modsætninger mellem de faglige lærergrupper, som hver især mener, at deres fag naturligvis er det mest vigtige.

Men tilbage står vi stadig med en fornemmelse af, at de boglige fag beslaglægger en alt for stor del af de timer, som vore børn opholder sig i vor folkeskole. Det er stadig vor opfattelse, at skal der ske ændringer, må dette være til fordel for de praktisk-musiske fag. Disse fag spiller efter vor opfattelse en alt for ringe rolle, når man samlet vurderer det grundskoletilbud, som vi giver vore børn.

Resultaterne af folkeskoleforligsforhandlingerne er blevet, at vi med disse forslag har fået styrket fagene historie og idræt, og nogle vil måske sige på bekostning af faget latin. Socialdemokratiet har aldrig været en varm fortaler for faget latin i folkeskolen, som jo i udpræget grad har været oplevet som et meget bogligt og akademisk fag, som de fleste kun har taget, fordi det var et adgangskriterium til det sproglige gymnasium. Meget få har deltaget i faget af ren og skær lyst. Dette er måske at beklage for faget og dets lærere. Det betyder, at dette fag ikke længere er adgangsfag til gymnasiet, hvilket vi mener er en rigtig beslutning.

Med hensyn til ikrafttrædelsestidspunktet havde 1979 måske for nogle været en god løsning, hvorimod 1980 for mange andre efter høringsvarene at dømme har været langt at foretrække for de ændringer, der skulle ske i folkeskoleloven vedrørende fagrækken. En konsekvens heraf må det derfor være, at ændringerne i gymnasieloven træder i kraft ved optagelse til 1. g i 1981. Denne beslutning kan vi fuldt ud tilslutte os, således at bl. a. kommunerne vil være i stand til at tage

højde for disse ændringer i deres undervisningsplaner.

Som socialdemokrater kan vi anbefale disse lovforslag til en velvillig udvalgsbehandling.

Wissing (FP):

Ved en debat om situationen på undervisningsområdet, som vi havde her i tinget i november måned 1978, rejste jeg det spørgsmål, om det ikke var på tide at erkende, at der i folkeskolen findes nogle grundlæggende skavanker, som gør, at skolen alt for mange steder ikke kan fungere blot tilnærmelsesvis tilfredsstillende.

Årsagen til, at jeg efterlyste en sådan erkendelse, var bl. a. den, at den daværende undervisningsminister udsendte en pressemeddelelse om, at der skulle foretages ændringer i den gældende lov for folkeskolen. Da de bebudede ændringer efter mit skøn var ret uvæsentlige, og da de endvidere kun var aftalt af en lille kreds af de i tinget repræsenterede partier, ville jeg gerne have, at der blev foretaget yderligere overvejelser om omfanget af lovændringerne, inden et lovforslag blev fremsat.

Ved gennemsyn af de nu fremsatte lovforslag må jeg konstatere, at disse synes i overensstemmelse med, hvad der var bebudet, ligesom det tilsyneladende fortsat er meningen at holde en række af folketingets partier, herunder fremskridtspartiet, uden for enhver indflydelse i denne sag. Jeg beklager dybt denne holdning fra de såkaldte forligspartiers side, og det så meget mere som jeg finder de foreliggende forslag om ændringer i folkeskoleloven helt utilstrækkelige.

Om de foreslåede ændringer af fagfordelingen vil jeg i øvrigt bemærke følgende: det må betragtes som positivt, at der nu skal ske en styrkelse af faget historie. I det forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, som er udarbejdet af fremskridtspartiet, og som tidligere har været fremsat her i tinget, indgår faget historie som obligatorisk fag på 3.-9. klassetrin, så her er forslaget helt i overensstemmelse med vore ønsker.

At en genoptagelse af faget historie på 8. og 9. klassetrin skal ske på bekostning af faget latin som tilbudsfag i 9. klasse er derimod en ændring, som må give anledning til alvorlige overvejelser om det hensigtsmæssige

[Wissing]

i at foretage et sådant skridt. Det er der åbenbart også mange uden for tinget der har tænkt, for efter bebudelsen af denne lovændring er der kommet en strøm af henvendelser udefra til de folketingsmedlemmer, der beskæftiger sig med uddannelsesspørgsmål.

Det er ikke muligt her at gennemgå alle de forhold, der har været fremdraget i disse henvendelser, men jeg har især hæftet mig ved de mange udsagn om latinundervisningens betydning og de forudsagte konsekvenser ved et eventuelt bortfald af denne undervisning. Disse udsagn har bestyrket mit indtryk af, at mange elever gennem undervisningen i latin tilegner sig både nyttig viden og sproglige færdigheder, som de ikke har kunnet opnå på anden vis.

Jeg har også bemærket den opgørelse, der foreligger om elevernes valg af fag på 8. og 9. klassetrin i skoleåret 1977-78. Ifølge denne valgte over 22.000 elever latin i det omtalte skoleår, hvilket er ca. 32 pct. af hele 9. årgang. Af disse søgte kun ca. ¼ ind på gymnasiets sproglige linjer, og det må påregnes, at det fremtidig overvejende kun vil blive denne gruppe, der i gymnasiet vil få den latinundervisning, som i dag tilbydes i folkeskolen. Jeg har i den forbindelse ingen tiltro til, at eleverne i 10.-klasserne vil benytte sig af det tilbud om latinundervisning, der ifølge lovforslaget skal gives.

Der er altså lagt op til, at ca. ¾ af de unge, der i dag får en grundlæggende undervisning i latin, fremover ikke vil modtage denne undervisning, hvis lovændringen vedtages i uændret form. Konsekvensen af latinundervisningens bortfald i folkeskolen vil derfor efter min mening blive en markant niveausænkning af såvel folkeskolens som gymnasiets undervisning, og fra fremskridtspartiets side må vi derfor tage klar afstand fra denne del af lovforslaget.

At denne opfattelse deles af store dele af den danske befolkning, vil jeg lige nævne for god ordens skyld. Af en meningsmåling, der i går, mandag den 12. februar, blev offentliggjort i dagbladet Jyllands-Posten, fremgik det klart, at der i befolkningen er et flertal for at bevare latin i folkeskolen. Dette flertal er for øvrigt særlig markant blandt de mennesker, der selv har taget en studenter- eller HF-eksamen, hvilket kan siges ikke at være nogen ringe anbefaling.

Et andet spørgsmål er så, om problemet med styrkelse af historieundervisningen ikke kan løses på andre måder end ved at fjerne latinen. Jo, det kan det, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at fremsætte et konkret forslag, der efter min mening ikke bare er en meget bedre løsning, men som samtidig bevirker en af de værste fejltagelser i folkeskoleloven af 1975.

Jeg foreslår, at de timer, der er behov for til historieundervisningen, tages fra faget samtidsorientering. Dette fag, der var 1975-lovens nyskabelse, og som fra visse sider nærmest betegnes som et af vor tids underværker, har endnu ikke bevist sin eksistensberettigelse – tværtimod. Fra en meget famlende start, hvor ingen rigtig vidste, hvordan man skulle gribe sagen an, og hvor der fra lærernes og skolemyndighedernes side blev udvist stor forsigtighed, hvad den dengang knap afsluttede indoktrineringsdebat sikkert ikke var uden skyld i, er samtidsorientering i dag et fag, der på mange måder peger direkte mod de perspektiver, som åbenbares i den meget omtalte fremtidsgyser U 90.

Hvis der findes undervisere, som endnu ikke har formået at få de 14-15-årige elever i gang med at ordne Danmarks og hele verdens ressourcemæssige, sociale og politiske problemer, hvilket ifølge den vejledende læseplan for faget er undervisningens formål, så findes hjælpen lige om hjørnet. Fra en række forlag flyder nu en kraftig strøm af undervisningsmaterialer til samtidsorientering, og det er faktisk kun et spørgsmål om at få bevilget de nødvendige beløb – og det er ikke småpenge – fra de offentlige kasser, så kan skolerne få opfyldt næsten ethvert behov.

Jeg har i den sidste tid haft lejlighed til at kigge lidt nærmere på en stor del af disse materialer, og jeg vil gerne sige, at efter min mening forholder det sig desværre så som så med hensyn til lodigheden af disse. Størstedelen af materialerne, der overvejende består af bøger og hæfter, er øjensynlig mere beregnet på at give eleverne ensporede, holdningsprægede påvirkninger end på at give dem forståelige, objektive informationer.

Ikke mindst på denne baggrund anser vi det fra fremskridtspartiets side for rigtigt at foreslå de to samtidsorienteringstimer afløst af historietimer, ligesom vi foreslår den tredje time ændret til et for såvel elever som for-

[Wissing]

ældre mere reelt fag, nemlig samfundsorientering, svarende til faget, som det udøvedes i de tidligere realklasser og 8.-10.-klasser.

Med hensyn til den foreslåede ændring af den vejledende timefordelingsplan, således at faget idræt tildeles en time mere i henholdsvis 4. og 5. skoleår, så er det en disposition, som vi betragter som nærmest overflødig. Ganske vist er der fra en række organisationer udtrykt stærke ønsker om flere idrætstimer, og der er også i denne forbindelse givet mange gode begrundelser, som vi anser for både rimelige og acceptable. Men med de muligheder, der i vor tid findes for at dyrke idræt uden for skolens regie, må det være et spørgsmål, om ikke de ønskede aktivitetsudvidelser hører hjemme dér. Er det ikke sådan, at der næppe findes nogen aktivitetsformer, der har så store muligheder for at komme til udfoldelse, som næsten alle former for idræt?

Fra både privat, selvejende og ikke mindst offentlig side er der ydet og ydes stadig væk store bidrag for at sikre idrætten de bedst mulige betingelser. Folkeskolen har ingen muligheder for blot tilnærmelsesvis at opfylde ønskerne, så skolens opgave må efter min opfattelse fortsat være på grundlag af de tildelte idrætstimer at motivere eleverne til at deltage i aktiv idræt uden for skolen.

Da en vedtagelse af disse lovforslag som allerede nævnt indebærer en yderligere niveausenkning af undervisningen i såvel folkeskolen som gymnasiet, kan vi fra fremskridtspartiets side ikke gå ind for den del af forslagene, der vedrører latinundervisningens bortfald i 9. klasse. Samtidig har vi i dag peget på en anden løsning af problemet med de manglende timer i 8.-9.-klasserne, og vi håber, at denne løsning vil indgå i overvejelserne under det kommende udvalgsarbejde, som vi selvfølgelig vil deltage i.

Bertel Haarder (V):

Vi har selvfølgelig modtaget protester mod, at latinen nu først begynder i 10. klasse og i 1. g; protesterne er altovervejende kommet fra latinlærere, og det er også forståeligt. Men hvis det nu fik os til at opgive at styrke faget historie for at bevare latinen, så ville der komme endnu flere protester, nemlig fra historielærerne og fra idrætslærerne, som jo end ikke er tilfredse med de 2 ekstratimer, de

får. Sådan er det i politik. Man hører fra de få, der får det ringere, men hører ikke en lyd fra alle de mange, som mener, at det bliver bedre. Se blot debatten om pensionsreformen, hvor 700.000 får det bedre og 7.000 får det ringere. Hvad er det, vi hører om? Kun de 7.000.

Jeg vil dog lige indskyde, at jeg har hørt fra en historielærer i et enkelt tilfælde. Det var, da jeg troede, at jeg som en trøst kunne skrive i en artikel, at hvis det blev et problem med at holde niveauet i latin i gymnasiet, så kunne man da give faget latin en time fra historie i gymnasiet, hvor historie er vældig velforsynet med timer. Da hørte jeg fra en historielærer, som straks advarede mod denne kætterske tanke.

Danskerne ytrer sig jo simpelt hen i protestform. Protesten er blevet en livsstil, en måde at forholde sig til tilværelsen på. Kun protester interesserer massemedierne, og derfor må også politikere i hovedsagen føre sig frem i protestform.

Jeg vil da gerne fastholde den strøtanke, at latinen eventuelt kunne få en time fra historie i gymnasiet. Det må historien jo nok kunne klare sig med, da eleverne nu møder med langt, langt bedre historiske forudsætninger, end de har gjort hidtil. En ekstra latintime i gymnasiet betyder jo meget. Jeg understreger, at det er en ren strøtanke fra min side, det er overhovedet ikke noget, som venstre insisterer på, men noget, man kan drage frem, hvis der bliver megen debat om et eventuelt sænket niveau.

Der er en konservativ folketingskandidat, som i Berlingske Tidende har svunget sig op til at klandre venstre for at ville den klassiske dannelse til livs. Han mente oven i købet, at det havde venstre i virkeligheden altid villet. En tidligere finansminister scorede et billigt point på det konservative landsrådsmøde ved at causere over, hvorledes børnene nu ikke længere skulle stifte bekendtskab med Cæsars »Gallerkrigene«, og hvordan børnene derved blev berøvet kendskabet til fortiden. »Hvad de ikke får i hovedet, skal de nu have i benene«, sagde han under vild jubel. Han glemte eller fortiede, at historieundervisningen jo netop bliver drastisk styrket ved dette forlig, sådan som især venstre har ønsket det. Forbindelsen til fortiden bliver netop derved igen knyttet for folkeskolens ældste klasser, og derfor er det i virke-

[Bertel Haarder]

ligheden en slags festdag i dag. Det er en sejr for den anskuelse, at mennesket ikke bare er et socialt væsen, men også et historisk væsen og dermed et åndsvæsen.

Den klassiske dannelse skal nok klare sig. Den har aldrig været så meget i fremmarch som i disse år, hvor efterhånden snart halvdelen af alle unge går i gymnasiet. Hvilken velsignelse af latinkundskaber bliver vi ikke begavet med? Snart kan de fleste latin her i landet. Det skal kritikerne af denne reform huske, og de skal også huske, at Danmark stadig giver latinen en langt, langt stærkere stilling end de andre nordiske lande og næsten alle andre lande i vor kulturkreds. I Norge findes det dårligt nok på universiteterne.

Oldtidens historie er uendelig vigtig, men den bliver jo ikke svækket ved dette. Oldtidshistorien bliver styrket og ikke svækket ved denne ændring af fagrækken. Latin og latinske øvelser er jo immervæk lidt af en omvej til oldtidshistorien. Man kan da nå langt mere oldtidshistorie i en historietime end i en latintime, hvor man også skal nå så meget andet.

Og så skal man også huske, at mens det var et fåtal, som havde latin, så er det nu alle, der får 4 timer mere historie i folkeskolens ældste klasser, og det er jo ikke så lidt.

Men det skal indrømmes – det vil jeg gerne understrege – at hele denne tale forudsætter jo, at historietimerne bliver brugt til historie og ikke til samtdsorientering. Og på det punkt vil jeg gerne personlig love at være en utrættelig vagthund. De kræfter, som vil ødelægge de humanistiske fag på universiteterne og gøre dem til politisk snak om samsfundsforhold, skal ikke få lov til også at ødelægge faget historie. Jeg har i den forbindelse lærerhøjskolen i kikkerten.

Jeg mener i og for sig, at faget histories formålsbeskrivelse er nogenlunde. Den forhindrer i hvert fald ikke, at der gives en virkelig dybtgående og inspirerende historieundervisning, og den nævner tilmed, at eleverne skal opøves i at lytte til og læse sammenhængende historiske skildringer. Hvis det er nødvendigt, så må man lokalt sørge for at holde lærerne til sagen og afsløre eventuelle ideologiske misbrug af historietimerne, men som sagt tror jeg, at debatten herom har været helt ude af proportion med de virkelige forhold. Jeg tror, at langt de fleste historielær-

ere leverer en ganske udmærket og solid undervisning.

Tillad mig til slut en historisk betragtning. For 250 år siden kæmpede Holberg mod latineriet i »Erasmus Montanus« og i »Jeppe på Bjerget«. I sidstnævnte skuespil lader han som bekendt Jeppe råbe til den sorte prokurator: »Tal dansk, din sorte hund!« Det var et citat.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg kender det.

Bertel Haarder (V):

Det glæder mig.

For 150 år siden rasede Grundtvig endnu stærkere mod latineriet og mod Rom, f. eks. i sangen »Gud fri os fra Rom«, den såkaldte »Rømvise«, hvor det hedder – det er et citat fra Dansk-Nordisk Tidende 1837, Udvalgte Skrifter, bind 8, formanden ville jo have kilden, sidst jeg citerede Grundtvig...

Første næstformand (Erlendsson):

Det vil jeg hver gang.

Bertel Haarder (V):

Det lyder således:

»End hviler da på os det romerske åg, mens drenge må drages med dødningsprog. End drikke vi af den forgiftige vin, så længe vi fuske på klassisk latin.«

Det var jo ikke med urette, Holberg og Grundtvig førte dette felttog, for dansk åndsliv var i århundreder lagt i latinens lænker, og det er mærkeligt at tænke på, at der i dag og i de kommende år, uanset om vi vedtager dette, vil være flere end nogen sinde, og uendelig mange flere end på Holbergs og Grundtvigs tid, som kan latin i Danmark.

Venstre har det afbalancerede standpunkt, at vi på grund af dansk åndslivs og verdensprogenes latinske fortid har god grund til at bevare latinen som en pligt for alle, der vil beskæftige sig med sprog på gymnasieniveau. Men det hører næppe hjemme i børneskolen som obligatorisk fag, heller ikke for de elever, der måske senere vil i gymnasiet. Vi kan derfor anbefale denne ændring i fagrækken.

Keld Andersen (KF):

[Keld Andersen]

Da mit partis ordfører er forhindret i at være til stede ved denne debat, skal jeg på den konservative folketingsgruppes vegne gøre et par bemærkninger om disse to lovforslag.

Det konservative folkeparti har ofte givet udtryk for den opfattelse, at vi ønsker folkeskoleloven ændret, således at bl. a. fagene historie og idræt styrkes. På den baggrund kan vi kun erklære os enige i de synspunkter, som ifølge bemærkningerne til lovforslaget ligger til grund for den ændring af folkeskoleloven, der her lægges op til. Medens vi således er enige med regeringen i målet og hensigten med forslaget, finder vi ikke, at man har haft nogen udpræget heldig hånd for så vidt angår valget af de midler, man vil bruge til at nå disse mål.

Vi vil som sagt gerne medvirke til at give historieundervisningen en mere fremtrædende plads i folkeskolens undervisning, og vi finder det tillige afgørende vigtigt, at faget idræt tilgodeses med flere timer. Derimod er vi ikke udpræget enige i, at dette skal ske på bekostning af faget latin, fordi man dermed medvirker til en niveausænkning i gymnasiet og en forringelse af studentereksamen.

Med de lovforslag, som regeringen her har fremsat, genoptager man altså de angreb på dette fag, som hidtil er blevet tilbagevist bl. a. med henvisning til den værdi, dette fag har for den sproglige indlæring og forståelse af såvel vort eget som fremmede sprog.

Jeg skal til hr. Bertel Haarder gøre den bemærkning om det citat, hr. Bertel Haarder brugte fra det konservative landsrådsmøde, af Poul Møller, at jeg kan bekræfte, at det næsten var korrekt citeret, men jeg forstår, at hr. Bertel Haarder ønsker at rive et sådant citat ud af en sammenhæng, og det bliver det jo ikke mindre morsomt og mindre anvendeligt af til lejligheden. Og så skal jeg blot gøre hr. Bertel Haarder opmærksom på, at den vilde jubel altså ikke var vild jubel, men kraftigt bifald, fordi Poul Møllers udtalelser kom i slutningen af et længere indlæg. Dette blot til orientering for hr. Bertel Haarder, der jo var ekspert i citater i øvrigt.

Jeg har forstået på de udtalelser, der tidligere er fremkommet fra venstres skolepolitiske ordfører, at man i venstre er – eller jeg skulle måske snarere sige: var – af en tilsvarende opfattelse som vi for så vidt angår fa-

get latin, og at man hellere havde reduceret timetallet for faget samtidsorientering, dette meget problematiske og højst kontroversielle fag på folkeskolens timeplan. Ligeledes mener jeg at kunne erindre, at netop hr. Bertel Haarder har givet udtryk for den opfattelse, at en fjernelse af faget latin som adgangsgivende til gymnasiet ville betyde en niveausænkning i gymnasiet.

Disse synspunkter gælder åbenbart ikke mere i venstre, som også på dette område synes at have holdt udsalg af sine egne synspunkter på grund af regeringssamarbejdet med socialdemokratiet. Måske har hr. Bertel Haarder drukket af den af ham tidligere i hans indlæg omtalte giftige vin. Jeg skal dybt beklage denne holdningsændring hos venstre, som nu formentlig betyder, at et forslag som det, vi her har til behandling, kan vedtages af dette folketing.

Vi så altså gerne i det konservative folkeparti, at man havde bevaret latin som hidtil, men må så til gengæld erklære os tilfredse med, at man dog ikke, i hvert fald ikke foreløbig, har planer om yderligere at forringe folkeskolens undervisning i dansk og regning, der trods alt er de grundlæggende og mest væsentlige fag for vores skolesøgende ungdom.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Man kan af artikler i dagspressen se, at den socialdemokratiske ordfører har udtalt, at det ikke først og fremmest var ønsket om at styrke historien, som spillede en rolle for socialdemokratiet i denne sag. Deraf kan man slutte, at det har spillet en meget stor rolle for venstre at få styrket faget historie. Så jeg ved ikke, hvad det er for noget snak at stå her og lade, som om det er et vens-
treudsalg, vi bevidner i dag.

Therkel Christensen (CD):

Vores skolepolitiske ordfører, fru Mimi Jakobsen, kan ikke være til stede ved behandlingen af de foreliggende to lovforslag, og jeg skal derfor på hendes vegne redegøre for centrum-demokraternes syn på disse.

Formålet med de foreliggende forslag er angiveligt at styrke faget historie, en bestræbelse, som CD kunne tilslutte sig hundrede

[Therkel Christensen]

procent, hvis den var reel. Det er den ikke, og derfor må vi allerede stå af her.

Forslag nr. L 159 giver ingen sikkerhed for andet, end at faget tillægges ekstra timer, i og med at det gøres obligatorisk. Men så længe man ikke i dette ting interesserer sig for, hvad timerne rundt omkring i kommunerne bruges til, er denne styrkelse helt illusorisk.

Man nævner også i bemærkningerne, at historie er obligatorisk fra 3. til 7. klasse, til trods for at man fra 3. til 5. klasse underviser ikke-fagdelt i det, man benævner orientering, og at man også i 6. og 7. klasse kan undlade fagdelt undervisning efter ansøgning til ministeriet.

Vi betragter altså styrkelsen som en illusion og kan ikke herigennem lokkes til at gå med til konsekvensen heraf, nemlig at man afskaffer faget latin på 9. klassetrin. Jeg har også svært ved at forestille mig, hvad der egentlig skulle til, for at vi fra CDs side kunne sluge denne kamel.

Meget er blevet sagt og skrevet om latinens kulturelle, sproglige og historiske aspekter, som gør faget uundværligt for i hvert fald en stor gruppe af de sprogstuderende, men i øvrigt for mange andre som et led i en almen dannelse, selv om det jo er et begreb, der i dag ikke tæller særlig højt. Centrumdemokraterne er enige i alle disse argumenter for at bibeholde latin.

Hertil kommer så latinen som adgangskriterium til det sproglige gymnasium, og dermed er jeg inde på lovforslag nr. L 160, som vi vil forkaste lige så helhjertet som lovforslag nr. L 159.

Jeg skal ikke gå langt ind i CDs syn på gymnasiet, men blot fastslå, at vi med disse lovforslag er nået et skridt videre i retning af, at gymnasiet bliver for alle, og det er ikke noget, CD ønsker.

Jeg vil sluttelig spørge ministeren og skoleforligspartierne: hvad bliver det næste skridt for at lette adgangen til gymnasiet? Vil man f.eks. også stryge faget tysk som adgangskriterium?

Ebba Strange (SF):

Som den forrige taler var inde på det, har nogle svunget sig meget højt op i debatten om, hvor grusomt det nu vil blive for den danske befolkning, at latin bliver afskaffet

som adgangskriterium til sprogligt gymnasium. Nogle har svunget sig så højt op, at man sidder og bliver helt bekymret på 80-90 pct. af den danske befolknings vegne, som aldrig har læst latin, fordi man bliver helt bekymret for, om de dog slet ikke forstår at skrive dansk, og om de slet ikke forstår at læse historie, oldtidshistorie eller nutidshistorie. Og så kommer man til at tænke på alle de udmærkede mennesker, man kender, og så finder man ud af, at det forstår de såmænd ganske godt alligevel. Jeg tror ikke, at det er nogen stor ulykke, vi laver her.

Vi har selvfølgelig også fået protester. Jeg tror, at disse latinlærere, der nu protesterer, findes i alle partier. Det vil, som hr. Bertel Haarder siger, naturligvis enhver gruppe gøre, som synes, at man træder deres speciale og specielle interesser for nær.

Jeg skal på socialistisk folkepartis vegne erkende, at vi også står bag ved dette lovforslag. Det var ikke vores idé at gøre historie obligatorisk på 8. og 9. klassetrin, men vi havde på den anden side heller ikke nogen lange diskussioner om det. Vi anser også i SF historie for at være et særdeles nyttigt og vigtigt fag. Det, der var diskussion om, det var netop, på hvilken bekostning udvidelsen skulle ske. Der vil jeg godt sige, at det for mig personligt har været det rigtige, der er sket. Jeg synes, det er den rigtige løsning, vi har fundet på disse problemer. SF ville heller ikke have været med, hvis det var gået ud over samtdsorientering eller et af de praktiske eller musiske fag.

Jeg vil også godt sige, at da vi nu har forhøjet det obligatoriske timetal i de ældste af folkeskolens klasser med to timer, er det ikke så forfærdelig meget, der er tilbage til frivalg, og det kan vi godt beklage. Men der er så mange andre årsager, som jeg ikke kan nå at komme ind på i denne korte ordførelse, til, at børn vælger, som de gør i de ældste folkeskoleklasser. Det er ikke kun et spørgsmål om, hvad vi foretager herinde, det er i mindst lige så høj grad et spørgsmål om, hvad det er, der foregår ude i samfundet og virker ind på det pres, enhver skole naturligvis altid vil leve under i det samfund, der nu eksisterer.

Noget af den bekymring, der har været knyttet til, at latinundervisningen skulle falde væk i folkeskolen, har været, at så lærte bør-

[Ebba Strange]

nene for lidt grammatik. Det har jeg hæftet mig meget ved, og i den forbindelse har det glædet mig, at den tidligere undervisningsminister har nedsat et udvalg, der skal se på danskundervisningen. For mig er det da helt indlysende og naturligt, at elementær grammatikundervisning må knytte sig til modersmålsundervisningen og ikke være afhængig af, om man lærer latin eller ej. Jeg er klar over, at der vil komme nogle diskussioner om vejledning med hensyn til undervisning i latin i gymnasiet, og jeg vil godt sige nu, fordi det har været inde i debatten, at vi i SF ikke er tilhængere af, at der bliver lagt en ekstra prøve ind i dette fag efter 1. g.

Med hensyn til idrætten kan jeg bekræfte fru Helle Degns beskrivelse af, hvad vi også har drøftet i den lille gruppe. Jeg tror, at det kan have en god virkning, at der bliver indført lidt flere gymnastiktimer. Om det så er nok, ved jeg ikke, men det er jo igen et spørgsmål om, hvad børnene laver uden for skoletiden. Der er grænser for, hvad den danske folkeskole alene kan overkomme med hensyn til børnenes udvikling og opdragelse.

På denne baggrund skal jeg anbefale lovforslagene til folketingets velvillige behandling.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Et ord går bestandig igen, når man følger landets uddannelsespolitik, nemlig ordet »krise«, der nu stærkere end før indgår i dagligdagen på skoler, gymnasier, læreanstalter og universiteter.

Krisen i skolen er ikke skabt af skolen selv. Den er ikke mindst et resultat af samfundets krise, der ud over økonomien også omfatter kultur, videnskab og uddannelse. Det kan heller ikke undgås, når uddannelsessektoren inddrages som reguleringsfaktor i den kapitalistiske økonomi på linje med boligen, social- og sundhedssektoren m. v.

Loven af 1975 løste ikke vanskelighederne. Den hjalp skolen over de værste forhindringer, men svarede langtfra til de mere dybtgående reformer, der var og stadig er behov for med hensyn til forbindelsen mellem skolen og samfundet, mellem teori og praksis, tidsvarende indhold og demokratiske former for indflydelse for lærere, elever og forældre.

Kommunisterne betragter forslaget om indførelse af historie og idræt på visse trin

som et forsøg på endnu en gang at komme igennem skolens krise uden at gribe fat om ondets rod. Selv om historieundervisning er tiltrængt i 8. og 9. klasse akkurat som mere idræt i 4. og 5. klasse, finder vi ikke, at dette rækker ved det afgørende: niveaudelingen i de kompetencegivende fag og valgfagsviften, der indebærer, at eleven, der anvender samtlige timer, 34 ugentlige, i forhold til ham, der alene stopper op ved de 22 eller med forslagets vedtagelse 24, modtager omtrent et halvt års ekstra undervisning. Det er social udskillelse, så det vasker sig.

Nogle vil sikkert mene, at udvidelse af de obligatoriske timer vil gøre eleverne mere skoletrætte. Meget tyder snarere modsat. Eleverne bliver trætte af skolen, fordi de ved selvsyn kan konstatere, at skolen ikke er i stand til at hjælpe dem til beskæftigelse. Ungdomsarbejdsløshedens spøgelse, der rammer hver syvende ung mellem 16 og 24 år, blokerer for indlæring og selvstændig stillingtagen.

Forslaget vil ikke løse noget afgørende, kun bibringe en stakket frist, indtil vi næste gang skal til at rokere på fagrækken osv. Derfor agter vi heller ikke at fravige vores opfattelse, at der må en dybtgående demokratisk reform af skolen til. Det fremkaldes af samfundets krise, men også af den videnskabelige og teknologiske revolution, der sætter sig kraftige spor i disse år. Netop nu, hvor resultaterne af denne revolution viser sig i produktionen, er der grund til at diskutere en reform af folkeskolen, der giver mulighed for at beherske den videre anvendelse af videnskaben og teknologien fremfor at blive behersket af den.

Disse kritiske bemærkninger er hverken vendt mod lærerne eller eleverne i skolen. De skal ses i lyset af, at lærere og elever har stadig dårligere arbejdsbetingelser, fremkaldt af det høje tings nedskæringspolitik. Det er derfor også befriende at se, at eleverne ikke er til sinds at affinde sig med den gamle gænge, men tværtimod udviser bevidst årvågenhed og demokratisk aktivitet for at gøre skolen bedre.

Så vil jeg da lige indskyde, at den kraftigt afbalancerede tilstand, hr. Bertel Haarder befinder sig i, da vist har fået ham til at overse, at den ministerielle vejledende undervisningsplan som konsekvens af dette forslag absolut bør revideres, så der bliver sammen-

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

hæng i undervisningen fra 6. til 9. klasse, ja, vel helt fra 3. klasse.

Mine sidste bemærkninger skal angå økonomien. Ministeren antager, at denne minimalreform kan gennemføres omkostningsfrit. Jeg tillader mig at tvivle. For det første fordi deltagelsen i latinundervisningen ikke fordele sig jævnt over hele landet, hvorfor udgifterne jo heller ikke vil aftegne normalkurven. For det andet fordi den gruppe elever, der hidtil har kunnet nøjes med 22 timer ugentligt i 8. og 9. klasse, nu skal have 24 timer. Vi mener således, at der bliver tale om merudgifter, og at man ikke skal skjule det.

Og så til gymnasieloven. Det kan næppe undgås, såfremt læreanstalterne agter at fastholde indgangsniveauet, at gymnasiet må koncentrere sin latinundervisning. Dette er ikke hensigtsmæssigt, især ikke for de elever, der vælger den sproglige linjes samfundsfaglige gren. Her foreslås endnu en prøve indført, hvilket må siges at være uacceptabelt, al den stund de videregående uddannelser godkender en årskarakter, som netop ikke forudsætter prøve.

Der skal ligeledes peges på, at der for en del uddannelsers vedkommende bliver tale om suppleringskurser. Dette synes mindre gennemtænkt, især på baggrund af den almindelige bølge i retning af tidsmæssige nedskæringer af alle videregående uddannelser, som det f. eks. er kommet frem med hensyn til kortere videregående uddannelser. Det må være bestræbelsen, at gymnasiet i det store og hele er tilstrækkeligt adgangsgivende til al videregående uddannelse. Den mulighed forsvinder ved bortfald af latin.

Vi mener, at latin godt indtil videre kan bevares som et valgfag med to timer på henholdsvis 8. og 9. klassetrin, således at faget kan bidrage til at opfylde behovet for den del af latineleverne, der i dag ikke søger gymnasiet, men det bør efter kommunisternes mening ikke være adgangsbetingelse til det sproglige gymnasium, at man har modtaget latinundervisning.

Ole Vig Jensen (RV):

Det radikale venstre var deltager i det forlig, som sikrede folkeskolelovens gennemførelse, og vi er fortsat deltagere i den, vi kan kalde det lille forligsgruppe, som forsøger at følge folkeskolelovens videre udvikling i for-

bindelse med det praktiske arbejde, der skal foregå i skolen. Jeg tror, det er en udmærket og også nødvendig arbejdsgang, som ikke har spor at gøre med, at andre partier er lukket ude. Det er vel netop også derfor, forhandlingen foregår her i folketinget i dag.

De 5 partier har altså fundet det rigtigt at forsøge at følge arbejdet med folkeskolelovens praktiske udformning, praktiske gennemførelse, og det har bl.a. medført de to forslag, som nu ligger her.

Det gælder en styrkelse af såvel faget historie som faget idræt, og det kan det radikale venstre støtte. Jeg behøver ikke at argumentere nærmere. Det synes jeg andre ordførere har gjort på en udmærket måde. Jeg har dog den lille tilføjelse – og den er måske navnlig henvendt til de to regeringspartiers ordførere – at jeg synes, det er unødvendigt, at man her fra talerstolen skal retfærdiggøre sin indsats på dette område. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at fremhæve, hvorfor man er gået med til det ene og ikke så gerne vil gå ind for det andet. Jeg synes, det må være sådan, at hvis vi har indgået et forlig, så står vi ved forliget alle 5. Så har vi ikke behov for særlige begrundelser.

Det radikale venstre vedkender sig altså den aftale, der er lavet, som sikrer en styrkelse af såvel historie som idræt. Vi ved også, som det er nævnt tidligere, at det betyder, at latin, om jeg så må sige stilles ringere i den fremtidige folkeskole, og det er det radikale venstre også indstillet på at acceptere. Latinen glider jo ikke ud af folkeskolen, den vil fortsat være et tilbudsfag i 10. klasse. Det er almindeligt kendt, at latinen også tilbydes gennem mange ungdomsskoler, sådan at mange af de elever, hvis interesser vi varetager her og jo også er blevet varetaget af forskellige ordførere, udmærket kan få deres behov og ønsker opfyldt netop i forhold til faget latin gennem de aktuelle tilbud, der er ude i de enkelte kommuner.

Jeg tror også, det er rigtigt, at vi, og det er jo altså en følge af det, vedtager – hvis vi gør det – at latinen ikke længere skal være et adgangskrav til gymnasiet, og jeg mener i og for sig, at vi allerede har ganske gode erfaringer med, at det går alligevel. Jeg mener for det første, at det er en meget modificeret ordning, vi har i dag, hvor der er unge, der allerede på nuværende tidspunkt kan optages i gymnasiet uden at have haft latin. Vi ved

[Ole Vig Jensen]

også, at hvis man følger et studenterkursus og ad den vej sikrer sig en studentereksamen, så er der heller ikke i dag noget adgangskrav om latin. Derfor mener jeg, at såvel faget som gymnasiet udmærket kan leve videre under de nye vilkår.

Det radikale venstre er indstillet på at se på de problemer, der kunne dukke op, når vi har gjort de første erfaringer, også hvis det måske skulle dreje sig om at styrke faget latin i gymnasiet. Vi synes ikke, der er noget, der i øjeblikket tyder på det. De mange henvendelser, vi har fået, er vi naturligvis glade for, dem kan vi altid blive klogere af, men de har jo indeholdt argumenter, som også er ført frem her, og som til syvende og sidst, synes jeg, ikke tæller så stærkt. Det har i hvert fald ikke gjort indtryk på mig, når man fra nogle latinlæreres side har sagt, at nu var sprogundervisningen i gymnasiet på vej mod en katastrofe. Sådan forholder det sig ingenlunde. Bevares, der har også været velargumenterede indvendinger undervejs, men jeg tror, vi kan forsvare den ordning, som her er foreslået.

Så vil jeg føje til, at når det radikale venstre har tilsluttet sig den aftale, som er lavet her, og som vi mener betyder en forbedring af folkeskolens vilkår på de områder, der er tale om, så er det ikke, fordi vi tror, at vi nu har løst folkeskolens problemer, ingenlunde. Jeg mener, at jeg igen er nødt til at sige, at hvis vi skal interessere os for folkeskolens problemer – og det skal vi, såvel i den lille forligsgruppe som i folketinget som helhed – så er der altså en lang række problemer i dag, som vi bliver nødt til at tage op og se på.

Jeg skal i den forbindelse endnu en gang sige, at det ikke mindst gælder de elever, som er de praktisk indstillede, de praktisk begavede elever. De har ikke de samme vilkår i dagens folkeskole som de mere bogligt interesserede, de mere bogligt begavede. Det er vel også grunden til, at et rigeligt stort antal unge i dag forlader skolen på et for tidligt tidspunkt. Man kan sige, det er en god ting, at der er en sådan dispensationsmulighed, og det synes jeg i øvrigt det er, men jeg synes, at det stigende antal elever, der tilsyneladende er tale om, er udtryk for, at folkeskolen ikke er i stand til at være et reelt tilbud til alle folkeskolens elever.

Jeg mener altså, at vi bliver nødt til at se nærmere på det. Det er ikke sikkert, det behøver at medføre en ændring af folkeskolelovgivningen, det er muligt, vi inden for de eksisterende rammer kan give disse elever bedre vilkår, men at vi bliver nødt til at se på det, vil jeg gerne slå fast fra radikal side. Det er ikke en forudsætning for at deltage i dette forlig, for det har vi aftalt, men jeg mener, at det må blive en opfølgning af det, der allerede nu sker her.

Chr. Christensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er jo med i den aftale mellem skolelovsforligspartierne, der ligger til grund for de to lovforslag, vi her har til behandling. Formålet med forslagene er at styrke undervisningen i historie, som fik en alt for ringe placering i loven af 1975, samt igennem en ændring af den vejledende timefordelingsplan at styrke undervisningen i idræt.

Jeg vil gerne udtrykke min glæde over, at det er lykkedes at få forbedret mulighederne for de to fag. Som begrundelse for vor anbefaling af forslaget om ændring af folkeskoleloven skal jeg henvise til forslagens bemærkninger, som vi helt kan tilslutte os.

Jeg synes, det er nødvendigt, at det bliver sagt, at da det var en klar forudsætning under forhandlingerne skolelovsforligspartierne imellem, at en styrkelse af fagene historie og idræt ikke måtte føre yderligere udgifter med sig, så måtte de 4 timer til historie og de 2 timer til idræt fremskaffes ad anden vej. Det skete dels ved en ændring af det obligatoriske ugentlige undervisningstimetallet fra 22 til 24, dels ved at reducere undervisningen i andre fag. Det kom herved til at gå ud over undervisningen i latin, der gled ud af 9. klasse som tilbuds-fag.

Søgelyset har selvfølgelig også været rettet mod faget samtidsorientering i forbindelse med timerne i historie, men den vej var jo, som det allerede er sagt, ikke politisk farbar. Trods ihærdige forsøg lykkedes det desværre ikke at skabe mulighed for at beholde latinundervisning i 9. klasse, eller i 8. og 9., hvad der også blev diskuteret. Faget har jo en værdi ud over sit eget område, en afsmitning over på andre fag. Men det er positivt, at faget bibeholdes i 10. klasse og, som det allerede er nævnt af hr. Ole Vig Jensen, også i

[Chr. Christensen]

ungdomsskolen, som stadig har muligheder for at tilbyde latinundervisning.

Må jeg så også sige, at vi finder det tilfredsstillende, at lovforslag nr. L 159 først træder i kraft i august 1980. Skolevæsenet får derved mulighed for en rimelig og ordentlig planlægning.

Om forslaget om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus vil jeg gerne sige, at bortfald af latinprøven efter folkeskolens 9. klasse stiller øgede krav til gymnasieskolens latinundervisning, ikke mindst når vi tænker på konsekvenserne med hensyn til de krav, der stilles til adgang til videreuddannelse på de højere uddannelsesområder.

De konsekvenser, som bortfald af latin som optagelsesbetingelse til gymnasiet vil få for undervisning i de moderne sprog i gymnasiet, mener man vil kunne formindskes ved en tværfaglig indsats mellem latin og de moderne sprog fra begyndelsen af første gymnasieklasse. Det er en interessant meddelelse, der her ligger i bemærkningerne. Det er positivt, men det er også mit håb, at den revision af latinundervisningens indhold og omfang i gymnasiet, der er bebudet i bemærkningerne til lovforslag nr. L 160, vil styrke latinundervisningen i gymnasiet.

Lad mig så for god ordens skyld slå fast, at vor tilslutning til lovforslagene ikke har haft til hensigt at svække undervisningen i faget latin, men at styrke fagene historie og idræt i folkeskolen. Det er denne prioritering, vi har måttet foretage.

Jeg vil også gerne understrege, at vi med disse forslag ikke har løst folkeskolens problemer, men vi har taget et skridt i den rigtige retning for at forbedre den nuværende folkeskole.

Alfred Hansen (DR):

Retsforbundet betragter folkeskolen som en grundskole, der kan danne forskole til nogle efterfølgende uddannelser, hvor de uddannelsessøgende ikke risikerer at blive sluset ind i en blindgyde.

I lov om folkeskolen af 26. juni 1975 er der lagt op til en tilvalgsskole, hvor der foruden nogle obligatoriske fag er lagt op til elevernes frie valg blandt tilbudsfag. Det er derfor et besynderligt initiativ, partierne bag folkeskoleloven nu har taget, når de agter at indskrænke elevernes valgmuligheder. Det

gør man på et tidspunkt, hvor man ellers de seneste år har koketteret med, at man har fået en folkeskolelov, som har en bred vifte af valgmuligheder, og hvor man giver udtryk for det værdifulde i, at det er eleverne, der skal vælge, hvilke fag de ønsker at blive undervist i.

Nu skal faget latin altså fjernes fra folkeskolens 9. klasse, ikke bare som et tilbudsfag, det må ikke engang have lov til at friste skæbne som et valgfag. Officielt giver partierne den begrundelse, at man ved at fjerne latin som valgfrit fag kan frigøre timer, så det obligatoriske timetal kan øges fra de nuværende 22 til 24, og det muliggør efter partiernes mening, at fagene historie og idræt kan styrkes. Vi er fra retsforbundets side enige i det ønskværdige i, at disse to fag bliver styrket, men vi mener ikke, at det bør ske på bekostning af de valgfrie fag. Eleverne må som bekendt højst have 34 timer ugentligt, men da ingen af dem, stort set kun ca. 10 pct., udnytter det maksimale timetal, så er det ulogisk at ofre latin som valgfrit fag for at øge det obligatoriske timetal.

Det er jo ikke kun de elever, der stiler efter sprogligt gymnasium, som vælger latin, men også mange elever, som vælger den matematiske linje, vælger faget. Også for dem er det et værdifuldt redskab i forbindelse med deres videre uddannelse.

En undersøgelse viser, at 27 pct. af de elever, der vælger latin i 9. klasse, går ind i det sproglige gymnasium, medens nogle flere, nemlig 28 pct., vælger faget, selv om de skal ind i det matematiske gymnasium. Tilbage er så de 45 pct., og de vælger faget, selv om de skal gå ud af folkeskolen efter 9. klasse eller ønsker at fortsætte i folkeskolens 10. klasse. Altså mindre end $\frac{1}{3}$ vælger faget, fordi det er noget, der kræves for, at de kan komme videre i deres uddannelse.

Desværre synes regeringen totalt at overse den stigende interesse, der i de seneste år har været for faget, og jeg må derfor betegne det som fatalt, når nu regeringen og støttepartierne bag skoleforliget vil likvidere faget latin.

Fra undervisningsministeriet kom der til samtlige seminarier med latin som linjefag nogle oplysninger, dateret den 22. september 1977. Skrivelsen er underskrevet af Tage Kampmann, og heri står bl. a., at det bør bemærkes, at antallet af latinhold i skoleåret 1976-77 er steget til ca. 2.000, hvilket svarer

[Alfred Hansen]

til en stigning på ca. 50 pct. i forhold til antallet af latinhold i 1974-75, altså en forøgelse på 50 pct. af latinhold i løbet af en 2-årig periode.

Det er da næppe heller fagtrængslen, der er den virkelige årsag til, at man med ministeren som primus motor og de andre partier som trofaste støttepartier nu ønsker latin fjernet fra folkeskolens 9. klasse, men derimod et systematisk, bevidst forsøg på at gøre det endnu lettere at komme i gymnasiet, hvilket vil medføre en yderligere niveausænkning. Denne formodning styrkes kun i erindringerne om fru Helle Degns bemærkninger heroppe fra talerstolen for lidt siden, nemlig at man i socialdemokratiet mener, at de boglige fag indtager en alt for stor og en alt for central placering på børnenes timeplan.

Når forligspartierne yderligere har vedtaget, at afgangsprøven i dansk fra folkeskolens 9. klasse skal gøres lettere, ja, så tvivler man rent faktisk på, at indholdet i forliget som helhed er i overensstemmelse med elever og forældres ønsker.

Fru Helle Degn beskæftigede sig med de boglige fag og tilkendegav klart, at man ønskede antallet af dem reduceret. Det forslag, der ligger her nu, er et tydeligt bevis herpå. Endvidere sagde fru Helle Degn og har gjort det ofte i både skrift og tale, at eleverne kun tager latin, fordi det er et adgangskrav. Jeg gad vide, hvor ofte jeg endnu skal forsøge at overbevise fru Helle Degn om det helt forkerte og urimelige i denne påstand. De tal, jeg for lidt siden fremkom med om denne undersøgelse, viser jo klart, at de tager det, fordi de ønsker at få lært noget latin. De må åbenbart se det som en god og nødvendig forudsætning for at kunne komme videre i deres uddannelse.

Og så er det jo fantastisk, at fru Ebba Strange kører i samme skure og er meget bekymret for disse 95 pct. af befolkningen, som aldrig har haft latin. Ja men det er jo da sådan set en begrundelse for at skrue tiden tilbage. Hvorfor skal nutidens unge have mulighed for at lære latin, når så mange af de ældre aldrig har haft muligheden og i og for sig klarer sig ganske udmærket i tilværelsen? Hvad er det dog for en bagvendt logik, fru Ebba Strange her gør sig til talsmand for? Hvorfor må nutidens børn ikke få et lidt bedre startgrundlag, end vi og vore forældre og vore bedsteforældre har fået?

Hr. Bertel Haarder lover, at han vil være en utrættelig vagthund for, at historie ikke bliver en slags samtdsorientering. Det er et meget relevant spørgsmål at stille i forbindelse med første behandling af disse forslag, hvilket fagligt indhold historie skal have for eleverne på 8. og 9. klassetrin.

Jeg går da ud fra, at de fem partier indgående har drøftet konsekvensen af en vedtagelse af disse lovforslag, eller skal man også efter vedtagelsen af disse lovforslag forvente diskussioner mellem de fem partier, en situation, hvor man stort set tvangsindlægger et eller flere partier til at acceptere det, som eventuelt socialdemokratiet ønsker, og under henvisning til, at man vel ikke vil sprænge forliget? Jeg har den ganske bestemte opfattelse, at der har været stærke spændinger i forligspartierne, før man kom frem til dette lovforslag. Både hr. Bertel Haarders og hr. Chr. Christensens tale her fra talerstolen er et tydeligt tegn derpå.

Jeg ville gerne, om jeg kunne få løftet sløret for, hvilket fagligt indhold disse fem partier er blevet enige om at historie skal have i folkeskolen for 8. og 9. klassetrin.

Jeg synes også, det er værd at bemærke, at ifølge undersøgelsen, som hr. Wissing har omtalt heroppefra, og som blev gengivet i Jyllands-Posten i går, viser det sig, at af alle over 18 år, som er blevet spurgt, er det kun 26 pct., der mener, at faget latin bør afskaffes for folkeskolen og bør afskaffes som et adgangskrav til gymnasiet. Med kun en fjerdedel for disse lovforslag kommer der nu fem partier og vil have det fjernet.

Det er også værd at bemærke, at undersøgelsen viser, at 62 pct., næsten $\frac{3}{4}$, af gymnasie- og HF-eleverne – altså elever, som selv har lært latin, som selv har haft faget latin i folkeskolen, som kender uddannelsens vilkår og krav – ønsker, at latin bliver bevaret som et adgangskrav til gymnasiet.

I søndags vedtog Gymnasieelevernes Landsorganisation flere resolutioner. En af dem lød på et krav om, at latin skulle bevares som adgangskrav til gymnasiet. Så det er i grunden lidt løse påstande, når man gang på gang skal høre fortalere for en likvidering af faget latin udtale, at det er noget, eleverne kun tager, fordi de er tvunget til det.

Hvad kan man vælge i folkeskolens 8. og 9. klasse? Hvad er der som valgfrit fag? Ja, dér kan man vælge maskinskrivning, man

[Alfred Hansen]

kan vælge fotolære, man kan vælge drama og filmkundskab, og jeg synes, det er strålende, at eleverne kan vælge alt det. Men jeg kan ikke se logikken i, at man ikke kan få lov til at vælge faget latin, uden at det eventuelt er adgangskrav til gymnasiet. Jeg mener, at man, selv om man nu har vedtaget, at latin ikke længere skal være adgangskrav til gymnasiet, godt kunne være så imødekomende over for den danske befolkning og de studerendes ønsker, at man i hvert fald indsatte det som et valgfrit fag på 9. klasse-trin.

Retsforbundet kan ikke støtte disse to lovforslag, men det går jeg ud fra ikke kommer som nogen overraskelse.

Steen Folke (VS):

VS er vist det eneste parti uden for skoleforligspartiernes kreds, som ser positivt på afskaffelsen af latin som tilbudsfag i 9. klasse.

Det hænger sammen med flere ting. For det første mener vi generelt, at folkeskolens fagrække er alt, alt for lang, og at fagopsplitningen er med til at reducere børnenes muligheder for at få noget rimeligt ud af deres skolegang. Vi kunne ønske os langt mere radikale ændringer i den eksisterende fagrække, ja, en total nedbrydning af den til fordel for en undervisning med et mere problemorienteret udgangspunkt. Fjernelsen af latin er i den sammenhæng naturligvis kun en bagatel, men efter vores mening ikke det værste sted at starte.

For det andet er vi tilhængere af fri adgang til gymnasiet. I den sammenhæng hilser vi det velkommen, at latin nu ikke mere skal være en betingelse for at komme i sprogligt gymnasium. Og vi vil gerne gå videre. Vi vil gerne have afskaffet kravet om tysk som betingelse for overhovedet at komme i gymnasiet. Så vidt jeg ved, er vi på dette punkt i overensstemmelse med såvel Danmarks Lærerforening som Gymnasieskolernes Lærerforening.

Jeg vil godt spørge ministeren, om hun vil overveje at fjerne tysk som adgangskrav i forlængelse af fjernelsen af latin. I parentes bemærket mener jeg, at tysk i modsætning til latin skal bevares som tilbudsfag.

For det tredje – og det hænger sammen med det foregående – vil vi gerne medvirke

til ud over den obligatoriske fællesmængde at give eleverne i folkeskolens ældste klasser nogle reelle valgmuligheder. Det har de knap nok i dag. De oversigter over elevernes faktiske valg, som vi har fået i uddannelsesudvalget, viser med al ønskelig tydelighed, at gymnasiekravene spiller en afgørende rolle, hvad enten det nu er eleverne selv eller deres forældre, der lægger vægt på at holde gymnasie-muligheden åben gennem valg af tysk og latin.

Vender vi os til det, der med lovforslaget sættes i stedet for latinen, så kan vi helhjertet støtte udvidelsen af timetallet i faget idræt. Men her må vi igen konstatere, at det er alt for lidt. Vi så meget gerne, at der blev flere timer til idræt i hele skoleforløbet, både af hensyn til sundheden i sjæl og legeme og som modvægt mod den kraftige boglige slag-side, som hele skolen har.

Med hensyn til at gøre historie obligatorisk er vi knap så begejstrede. Hr. Bertel Haarders bragesnak ved denne og især ved andre lejligheder preller af på os. Det, som hr. Bertel Haarder har kaldt »folkenes historie«, er naturligvis baseret på en borgerlig historieopfattelse. Anderledes kan det ikke være i hr. Bertel Haarders tilfælde.

Selv om bevidstløs indlæring af kongerækken spiller en langt mindre rolle i dag, end da jeg og også hr. Bertel Haarder gik i skole, så er vi langt fra begejstrede for den historieundervisning, der foregår i dag. Hr. Bertel Haarder har givetvis ret i, at der generelt ikke er nogen grund for de borgerlige partier og fremskridtspartiet til at frygte, at særlig mange lærere skulle give deres elever mulighed for at få en reel opfattelse af historien som klassekampens historie ud fra en materialistisk historieopfattelse. Som marxister lægger vi naturligvis vægt, stor vægt, på historien, men mulighederne for reel erkendelse er begrænsede inden for rammerne af de eksisterende læseplaner og inden for rammerne af den bestående skole. De borgerlige kan tage det roligt, det bliver ikke de ekstra historietimer, som tænder revolutionens lunte.

Man kunne spørge: hvorfor skulle netop historie styrkes? Hvorfor ikke f. eks. biologi eller geografi? Geografi er et fortræffeligt fag, som jeg på det varmeste kan anbefale, men det er måske nok mest for egen regning. Ville det ikke være rimeligere at udnytte de

[Steen Folke]

bortfaldne latintimer til at øge elevernes mulighed for nogle reelle valg?

Alt i alt er dette miniforlig en uhyre begrænset reform, som ikke vil ændre en tøddel ved en ganske utilfredsstillende folkeskole. Der skal helt anderledes radikale reformer til, men jeg er jo godt klar over, at det kommer der ikke forslag om fra hverken SV-regeringen eller for den sags skyld skoleforligspartierne.

Med dette in mente er vi alligevel, som det er fremgået af mit indlæg, ikke ganske afvisende over for de i disse to lovforslag foreslåede minimale ændringer.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil gerne takke de ordførere, som var positive over for lovforslagene, og det var jo, så vidt jeg kunne tælle, langt de fleste af de ordførere, som har været her på talerstolen.

Jeg har kun nogle forholdsvis få kommentarer til det, der er blevet sagt her.

Hr. Wissing gjorde opmærksom på, at forslagene er i overensstemmelse med de ændringer, der var bebudet i efteråret, og altså dermed ikke i overensstemmelse med de af fremskridtspartiet ønskede ændringer. Dette er ganske rigtigt set, og det hænger sammen med den simple kendsgerning, at vi ikke er enige i fremskridtspartiets ønsker om ændringer i folkeskolen.

Hr. Wissing ønskede også historien styrket, men ikke latinen svækket. Han foreslog derfor, at man skulle tage timerne fra faget samfundsorientering, og over for det forslag må jeg endnu en gang erklære min uenighed med fremskridtspartiet.

Endelig gjorde hr. Wissing nogle betragtninger om, at fremskridtspartiet var blevet udelukket fra folkeskoleforhandlingerne. Dette er dog vist en fejlagtig betragtning. Derimod er det rigtigt, at fremskridtspartiet har udelukket sig selv, fordi de aldrig har ønsket at medvirke ved lovforslag omkring folkeskolen.

Hr. Bertel Haarder havde nogle betragtninger omkring latinen og historieundervisningen, og hr. Bertel Haarder svang sig op til et meget voldsomt felttog mod latinen. Jeg bliver nødt til at tilstå, at helt op på de store højder kan jeg ikke nå. Jeg havde i og for sig gerne set latinen bibeholdt som tilbudsfag i folkeskolen, hvis der havde været mulighed

derfor, som tilbudsfag blandt mange andre tilbudsfag, men drøftelserne er jo foregået omkring en styrkelse af historien og af idrætten – drøftelser og ønsker, som jeg er enig i – og så måtte der altså foretages et valg. Og som det fremgår af forslaget, er jeg enig i, at styrkelsen af historien måtte ske på latinens bekostning, uden at man derfor behøver at fraskrive latinen al ret til eksistens i vores skolesystem.

Hvis vi skulle have bibeholdt latinen samtidig med en udvidelse af historieundervisningen, ville det være kommet til at betyde, at valgfagene og herunder altså også de praktiske fag ville være kommet til at betale gildet, og det var i hvert fald ikke en udvikling, som jeg ønsker.

Hr. Therkel Christensen meddelte, at centrum-demokraterne ikke kunne støtte forslaget – selv om historie nok får nogle ekstra timer – fordi man ikke hermed har sikret sig en indholdsmæssig styrkelse af faget. Dette synspunkt – det skal jeg ikke lægge skjul på – forekommer mig at være en helt utidig mistillidserklæring til landets historielærere, en mistillidserklæring, som jeg ikke kan være medunderskriver på.

Hr. Alfred Hansen kom med nogle betragtninger, som unægtelig var nye for mig. Hr. Alfred Hansen mener, at forslaget medfører en svækkelse af de boglige fag. Jeg tror, man må sige, at betragtningen taler for sig selv og næppe kræver yderligere kommentarer fra min side.

Hr. Steen Folke berørte spørgsmålet om, at latinens afskaffelse i folkeskolen gav et krav mindre til gymnasiet, og betragtede dette som noget positivt. Han spurgte til slut, om jeg også havde overvejelser om at fjerne tysk som adgangskrav. Jeg kan hertil svare, at overvejelser af denne art ikke er indgået i mine eller i undervisningsministeriets overvejelser.

Det blev fra hr. Steen Folkes side og fra flere andre ordføreres side sagt, at dette var en begrænset reform af folkeskolen. Dertil er kun at svare, at det kommer ikke bag på nogen. Der er ikke nogen, der har foregivet, at dette skulle være en stor og omvæltende reform af folkeskolen; det er præcis denne lille, begrænsede ting, at man har ønsket at styrke historie- og idrætsundervisningen, og derfor har forslaget fået den form, det har.

Bertel Haarder (V):

Jeg må rette en misforståelse, Jeg har ikke engageret mig i noget som helst felttog mod latinen, det vil de, der kender forarbejderne til dette forslag, også vide.

Men ministeren er jo teolog, og jeg tror, hun er en god minister med sine teologiske forkundskaber, og derfor føler hun sig kaldet til at forsvare latinen mod angreb. Sagen er bare, at jeg angreb ikke faget latin, ikke på nogen måde, og jeg har mange vidner på, at jeg heller ikke har gjort det under de indledende forhandlinger.

Nej, jeg citerede nogle danske forfattere og åndshøvdinge, som i forrige århundreder, i det 18. og 19. århundrede, kæmpede mod latinriet, og som en pudsighed nævnte jeg, at i dag er der langt flere, der kan latin, end dengang.

Derefter sluttede jeg med at sige følgende – og det bliver jeg nødt til at sige igen for at undgå misforståelser – jeg citerer:

»Venstre har det afbalancerede standpunkt, at vi på grund af dansk åndslivs og verdenssprogenes latinske fortid har god grund til at bevare latinen som en pligt for alle, der vil beskæftige sig med sprog på gymnasieniveau.«

Sådan sagde jeg faktisk, så denne misforståelse måtte jeg altså rette.

Men så vil jeg gerne spørge hr. Steen Folke: hvad ved hr. Steen Folke egentlig om min historieopfattelse? Jeg tror, hans udtalelse sagde mere om hans egne fordomme end om min historieopfattelse. Men hvis han med sin bemærkning vil gøre sig til talsmand for det, der på lærerhøjskolen hedder progressiv historieundervisning, så er jeg i hvert fald uenig med ham. For begrebet progressiv historieundervisning er opfundet af snedige ideologer, som ved at kalde en anstændig og redelig historieundervisning for borgerlig skaber sig selv et alibi for at drive en tendentiøs og uvidenskabelig historieundervisning.

Det er sandheden om den såkaldte progressive historieundervisning, så hvis det var den, hr. Steen Folke ville lægge et ord ind for, har han dermed placeret sig selv som én, der vil misbruge historien, ganske som han måske vil misbruge skolen på andre punkter som et redskab til sine egne politiske formål.

Men han har ikke dermed fået nogen som helst ret til at kalde min historieopfattelse for borgerlig. Det hører ingen steder hjemme.

Therkel Christensen (CD):

Uden at ville gøre dette til nogen stor skolepolitisk debat, som nogle af ordførerne måske lagde op til i deres indlæg, vil jeg gerne svare undervisningsministeren, at der ligger ikke nogen mistillidserklæring til de danske folkeskolelærere i centrum-demokraternes ønske om at styrke faget historie. Tværtimod mener vi, at der er mange overordentlig dygtige lærere inden for dette fag såvel som inden for andre fag. Men vi mener også, at der er mange af disse folkeskolelærere, som gerne så, at der af folketinget blev opstillet visse minimumskrav såvel i faget historie som i mange andre fag.

Alfred Hansen (DR):

En ganske interessant diskussion mellem ministeren og hr. Bertel Haarder gående ud på, hvem der hader latin mest! Hr. Bertel Haarder har åbenbart forsøgt og haft held med at overhale ministeren venstre om. Jeg skal ikke kommentere det yderligere.

Jeg stillede to spørgsmål til forligspartierne, og det havde nok været rimeligt, om ministeren havde forsøgt at svare på dem. Det ene spørgsmål gik på, hvilket fagligt indhold faget historie skal have. Hvis ikke jeg kan få oplyst det, vil jeg gerne stille et nyt spørgsmål, der går på det samme, nemlig: har man aftalt indholdet i historieundervisningen? Har man en plan klar, disse 5 partier imellem, for, hvad faget skal indeholde? Skal det være en fortsættelse og en udvidelse af samtidsorientering? Skal det være verdenshistorie, skal det være danmarkshistorie? Hvad skal det indeholde? Hvis ikke jeg kan få oplyst, hvad det skal indeholde, så vil jeg i hvert fald gerne have at vide, om man har drøftet det.

Jeg synes i og for sig, at det er et groft overgreb over for elevernes frie valgmuligheder, at man nu simpelt hen ved lov – og man kunne godt have kaldt lovforslaget: forslag til lov om forbud mod undervisning i latin af børn før 10. skoleår – vil forbyde latinundervisning. Man vil her ved lov forhindre dem i at blive undervist, og jeg vil gerne spørge ministeren – da nu ministeren tilkendegav, at

[Alfred Hansen]

hun gerne havde set latin bevaret som tilbudsfag; det var en ærlig og oprigtig udtalelse, og så kan jeg kun beklage, at det ikke er lykkedes for ministeren —: hvad er grunden? Er det økonomien, det skorter på, eller er der politiske motiver til det? Eller står ministeren alene i den socialdemokratiske gruppe med dette positive forhold til faget latin? Kunne ministeren ikke overveje, om latin ikke kan opnå samme status som fotolære og maskinskrivning, altså at faget latin kan være et ganske almindeligt valgfrit fag på 8. og 9. klassetrin?

Vi ser helt bort fra, at forligspartierne ønsker at få det fjernet som adgangskrav til gymnasiet. Det må da være rimeligt, da man nu har en tilvalgsskole, at eleverne i hvert fald kan få lov til at blive undervist i faget latin; så er det i hvert fald ikke nogen trussel om, at de ikke kan gå videre, hvis de ikke får det. Men lad os dog forsøge et par års tid eller mere og se: er der et naturligt behov hos eleverne på 8. og 9. klassetrin for at blive undervist i faget latin? Jeg vil gerne have ministerens kommentarer til dette forslag.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Hvis hr. Alfred Hansen havde hørt ordentligt efter, så havde han hørt, at diskussionen mellem ministeren og mig byggede på en misforståelse. Og jeg tror også, spørgsmålet her til sidst til ministeren byggede på en total misforståelse.

Steen Folke (VS):

Jeg kunne ligesom hr. Bertel Haarder hidsse mig op og blive vældig forarget, for hr. Bertel Haarder beskyldte mig for at ville misbruge folkeskolen. Det har han ikke noget som helst på, og jeg kunne også svinge mig vældigt op over, at den slags udokumenterede beskyldninger fremkom i en debat her. Jeg tager det nu ganske roligt, for jeg ser det som et polemisk kneb og ikke noget som helst andet.

Hr. Bertel Haarder spurgte mig, hvorfra jeg kunne vide, at han havde sådan en borgerlig historieopfattelse. Ja, det ved jeg fra nogle af de ting, hr. Bertel Haarder har skrevet og sagt. Hr. Bertel Haarder er jo ikke den, der holder sine meninger og synspunk-

ter for sig selv — jeg både hører og ser om dem i mangfoldige sammenhænge. Jeg mener bl. a. at kunne erindre at have læst nogle synspunkter i Jyllands-Posten om det her emne, hvoraf det fremgår, at hr. Bertel Haarders historieopfattelse er borgerlig. Der er ingen grund til at hidsse sig op over, at jeg konstaterer, at hr. Bertel Haarder har en borgerlig historieopfattelse. Jeg har en marxistisk. Det er altså to forskellige historieopfattelser. Det tror jeg vi begge må leve med.

Jeg ved ikke, om min historieopfattelse er det, som man på lærerhøjskolen kalder progressiv historie, eller hvad det var. Jeg kender simpelt hen ikke noget til lærerhøjskolen på dette punkt og aner ikke, hvad det er, de kalder progressiv historieopfattelse. Jeg vil gerne medgive, at der findes vulgærmarxistiske udlægninger af historie — det findes der. Det er klart, at jeg mener, en historieopfattelse bør være videnskabeligt underbygget, og det er netop en egentlig marxistisk historieopfattelse.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg havde næsten formuleret et spørgsmål i mit første indlæg, men nu vil jeg gerne spørge direkte: har man haft undervisningsministeriets vejledende undervisningsplan for historie fremme? Altså: har man drøftet indholdet? Og jeg er revente ligeglad med, hvem af forligspartierne der svarer på det.

Og så lige en anden ting: mon ikke undervisningsministeren mener, at hun godt ville have set faget latin som valgfag og ikke som tilbudsfag?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Nu har hr. Alfred Hansen og fru Gertrud Stjernholm Nielsen begge spurgt om drøftelserne omkring indholdet af historieundervisningen, og dertil kan jeg svare, at disse ting selvfølgelig ikke har været drøftet med forligspartierne, al den stund dette ikke er folketingets sag. Det er folketingets sag at fastlægge rammerne, men ikke indholdet for det enkelte fag. Det har ikke været drøftet. Jeg beklager ikke at kunne oplyse om resultatet af drøftelser, som ikke har fundet sted.

Hr. Alfred Hansen spurgte mig om årsagen til, at latinen glider ud. En af forklaringerne er givet i bemærkningerne til lovforslaget, hvor der er redegjort for, hvorledes man

[Undervisningsministeren]

skaffede plads til de to historietimer samt til den udvidelse af idrætten, som finder sted på de lavere klassetrin. Det er der vist næppe nogen grund til at bruge tid på at uddybe her.

Til sidst: mine bemærkninger om latinen hænger sammen med, at jeg – jeg tror, hr. Bertel Haarder nævnede det – som gammel klassisksproglig student holder af sproget. Det er på mange måder et spændende sprog, som jeg synes det kan være godt at have i folkeskolen, men jeg må føje dertil, at der var andre fag, man også gerne kunne have set udvidet.

Jeg havde også gerne set en udvidelse af de kreative, praktiske fag, som jeg tror ville være en gavnlig ting i folkeskolen, men vi står med nogle begrænsninger, som gør, at dette ikke er muligt. Det er begrænset, hvor stor en vifte af fag vi kan have, vi har et begrænset timetal, og derfor må der blive tale om nogle valg, man skal foretage. De er altså foretaget med det forslag, som ligger på bordet nu.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg bliver nødt til lige at tilføje, at forhindringen for, at ministerens prisværdige ønsker kan blive opfyldt, ikke skal findes i venstres folketingsgruppe.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Om børnehaveklasser, skolepasningsordninger m. v.).

(Lovforslag nr. L 161. Fremsat 2/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):

Om dette lovforslag skal det særlig bemærkes, at det er adskilt fra lovforslag nr. L 159. Spørgsmålet om børnehaveklasser og skolepasningsordninger ligger uden for selve folkeskoleforliget, og derfor er det taget ud til særskilt behandling.

Børn møder i skolen med meget forskelligt ordforråd og erfaringsgrundlag. Ikke alle forældre har muligheden for at give deres børn en rig, varieret og meningsfuld hverdag. Der kan virkelig tales om ulige startbetingelser. Derfor blev forsøgene med børnehaveklasser for mange år siden i Esbjerg kommune også mødt med stor interesse.

I første række kunne man frygte, at børnehaveklasserne kun ville blive besøgt af de velbærgedes børn, men dette holdt ikke stik. Socialforskningsinstituttet har netop kunnet påvise, at hvor en kommune gav tilbuddet om børnehaveklasser, var det alle samfundslag, som modtog dette tilbud. Og efterhånden er det nu 75 pct. af en årgang 1. klassebørn, som har gået i børnehaveklasse.

Det er nu vort ønske at gøre det obligatorisk for alle kommuner at give tilbuddet til børn og forældre. Dette har givet anledning til misforståelser ude omkring på møder. Nogle har den fejlagtige opfattelse, at dette forslag tilsigter en børnehaveklassepligt for barnet.

Spørgsmålet om, hvorvidt kommunerne kan få dispensation fra at give dette tilbud af lokalemæssige eller andre grunde, håber vi vil blive administreret meget strikte, da det ellers efterhånden vil være ganske få børn, der ikke har gået i børnehaveklasse, og som dermed er ringere stillet.

Dette lovforslag åbner også muligheden for, at kommunerne kan etablere skolepasningsordninger, og det er tanken, at undervisningsministeriet vil udsende en vejledning til kommunerne om disse ordningers indretning.